

Bachelor Docent Muziek **Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten**

Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
16 en 17 mei 2023

Colofon

Instelling en opleiding

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Oosterdokskade 151
1011 DL Amsterdam
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: Bachelor Docent Muziek
ISAT: 39112
Locatie: Amsterdam
Varianten zoals geregistreerd in RIO: Voltijd en verkort

Commissie

Raoul van Aalst, voorzitter
Gudrun Beckmann, deskundige
Thomas Geudens, deskundige
Pim Müller, student-lid
Titia Buising, secretaris
De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

AeQui Nederland
Postbus 5050
3502 JB Utrecht
www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	10
3. Toetsing	18
4. Gerealiseerde leerresultaten	21
Bijlagen	23
Bijlage 1 Commissie.....	24
Bijlage 2 Bezoekprogramma	25
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	26

Samenvatting

Op 16 en 17 mei 2023 is de bacheloropleiding Docent Muziek van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten c.q. competenties van de opleiding zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. De competenties zijn direct ontleend aan het landelijke opleidingsprofiel en onderschreven door het werkveld. De opleiding geeft hier met een eigen profiel inkleuring aan. Dit profiel wordt gekenmerkt door de aandacht voor de artistieke ontwikkeling van studenten; de opleiding ziet muzikaliteit als de motor van het pedagogisch en didactisch handelen van studenten en als primair middel waarmee ze hun leerlingen (of studenten) kunnen inspireren. Dit profiel wordt door alle betrokkenen herkend en zeer positief gewaardeerd. De opleiding heeft dit profiel consequent doorgevoerd in het programma.

De opleiding onderscheidt zich ook met de aandacht voor niet-westerse muziek in haar profiel en het programma. De opleiding is goed afgestemd op het werkveld. De opleiding is verweven met de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in Amsterdam en omgeving. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Programma

De commissie stelt vast dat de onderwijsleeromgevingen studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Het programma is zorgvuldig opgezet met leerlijnen, modules en projectwerken. Dit draagt bij aan de samenhang in het programma. De keuze voor competentiegericht leren past bij een opleiding docent muziek. De opleiding biedt studenten een enorm rijk aanbod en studenten maken daar gretig gebruik van.

De visie op wereldmuziek is goed uitgewerkt in het onderdeel Muziekpraktijken rond de wereld, dat gedurende de hele opleiding een belangrijke plek inneemt. Ook de visie op de artistieke ontwikkeling van studenten en de aandacht voor het hoofdinstrument is zichtbaar in het programma.

De commissie waardeert de zorgvuldige afwegingen die de opleiding maakt op het gebied van het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en de heldere structuur met herhalingsmomenten die het onderzoeksonderwijs kenmerkt.

Hoewel de studiedruk volgens de commissie best hoog is, wordt dit niet altijd zo door studenten ervaren, bleek tijdens de visitatie. Studenten en alumni benutten alle mogelijkheden om zich te verdiepen en te verbreden en nemen daardoor vaak extra uitdagingen aan. De studiedruk lijkt vooral te ontstaan bij een aantal toetsperiodes.

De opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen en heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht. De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is voldoende expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding en docenten zijn zelf actief in de brede beroepspraktijk waartoe zij opleiden. De commissie heeft tijdens de visitatie een hecht en ontwikkelgericht team ontmoet. Studenten zijn actief betrokken bij de kwaliteitszorg van de opleiding en voelen zich gehoord door de opleiding.

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat toetsstelsel, gebaseerd op de visie op toetsen en het toetsbeleid van de opleiding (en van de hogeschool). De toetsing sluit aan bij het competentiegerichte onderwijs waar de opleiding voor staat. De opleiding maakt daarbij een goed onderscheid tussen formatief en summatief toetsen. De toetsvormen zijn gevarieerd en passend voor de leerlijnen. De kwaliteit van de bestudeerde toetsen, beoordelingsformulieren en rubrics is degelijk. De commissie is wel van mening dat de rubrics een wat meer holistisch karakter mogen krijgen.

De opleiding neemt voldoende maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en beoordeling te borgen. De examencommissie borgt adequaat dat de leeruitkomsten c.q. competenties door individuele studenten worden gerealiseerd. De examencommissie bezoekt daartoe onder andere steekproefsgewijs (eind) examens en onderzoekt elk jaar een ander onderdeel van de toetsing in de opleiding.

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Studenten ronden de opleiding af met een paper, een muziekeducatief project (voor de verkorte variant een raamleerplan), een reflectieverslag en een eindpresentatie. De commissie concludeert dat de opleiding een degelijk afstudeerproces heeft ingericht.

Op basis van de bestudeerde dossiers en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat het bachelorniveau gerealiseerd wordt. In de bestudeerde papers wordt gebruik gemaakt van relevante bronnen, zowel nationaal als internationaal. Ook zijn de bestudeerde papers relevant voor de beroepspraktijk.

De bestudeerde papers zijn volgens de commissie vrij eenvormig c.q. geformatteerd. Door deze

formattering vindt de commissie de bestudeerde papers minder origineel. De opleiding geeft studenten kwalitatief goede feedback op de verschillende onderdelen van het afstuderen. Ook is de feedback verzorgd en genuanceerd.

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende suggesties ter overweging:

- In het theorieonderwijs kan meer aandacht zijn voor niet-westerse muziek.
- Nog beter te kijken naar de plekken waar voorlichting gegeven wordt en waar de opleiding (meer) zichtbaar wil zijn om daarmee een meer diverse studentenpopulatie aan te spreken.
- De gebruikte rubrics (bij het afstuderen) mogen een wat meer holistisch karakter krijgen.
- Kalibratie (anders dan bij een beoordeling door meerdere docenten) wordt nog niet structureel georganiseerd. De commissie raadt de opleiding dan ook aan dit op te pakken.
- De paper en het muziekeducatief project meer aan elkaar te koppelen. Dit past volgens de commissie ook bij de beweging richting praktijkgericht onderzoek die de opleiding in gang gezet heeft.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de commissie een **positief advies** over accreditatie van beide varianten van de bacheloropleiding Docent Muziek van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.

Namens de voltallige commissie,
Utrecht, september 2023

Raoul van Aalst
Voorzitter

Titia Busing
Secretaris

Inleiding

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van de visitatie van de bacheloropleiding Docent Muziek van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten op 16 en 17 mei 2023. Studenten worden in deze pedagogische en muzikale opleiding opgeleid tot docent muziek voor het Nederlandse onderwijs.

De instelling

De bacheloropleiding Docent Muziek is onderdeel van het Conservatorium van Amsterdam, dat deel uitmaakt van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK). De AHK omvat naast het conservatorium vijf academies waarbinnen bachelor- en masteropleidingen worden aangeboden op het gebied van beeldende kunst en ontwerp, muziek, film en televisie, theater, dans, museum en erfgoedstudies en architectuur.

Het Conservatorium van Amsterdam biedt naast de bacheloropleiding Docent Muziek ook de bacheloropleiding Muziek, AEMA, de masteropleiding Muziek en de masteropleiding Opera aan. Ook worden er vooropleidingen, jongtalentopleidingen en schakelprogramma's aangeboden. Aan het Conservatorium van Amsterdam studeren ongeveer 1085 studenten.

De opleiding

De bacheloropleiding Docent Muziek omvat 240 EC en wordt in een voltijd variant en een verkorte variant aangeboden. De opleiding wordt in beide varianten in de Nederlandse taal aangeboden. De verkorte variant is bedoeld voor studenten die al een instrumentale of vocale hbo-muziekvakopleiding hebben afgerond. De opleiding kent ongeveer 85 studenten, waarvan 15 de verkorte variant volgen.

De opleiding omvat de leerlijnen theorie, methodiek en musiceren. Naast de leerlijnen kent de opleiding projecten en keuzevakken. De opleiding wordt voor studenten van de voltijdvariant afgerond in het vierde jaar met een overkoepelend reflectieverslag, het paper afstudeerwerk, een muziekeducatief project en een eindpresentatie over dat project. De verkorte variant wordt afgerond met een paper met een muziekeducatief

onderwerp; het ontwerpen van een raamleerplan (veelal voor het eigen onderwijs); een reflectieverslag over alle twee de opleidingsjaren; en het geven van een eindpresentatie over de visie op het muziekonderwijs.

De opleiding is verbonden aan het Lectoraat Kunsteducatie van de AHK. Binnen dit lectoraat wordt onderzoek gedaan naar de thema's interdisciplinariteit (binnen en buiten de kunsten) en sociaal engagement. Met dit onderzoek wil het lectoraat kunstprofessionals handvatten en tools bieden om hun beroepspraktijk theoretisch te onderbouwen en die direct toepasbaar zijn in deze beroepspraktijk.

Naar aanleiding van de vorige visitatie heeft de opleiding onder andere een deel van het afstudeerprogramma aangepast om daarmee de relevantie voor de beroepsontwikkeling te versterken en wordt het vierogenprincipe bij alle onderdelen van het afstuderen toegepast. Ook krijgen studenten na de vorige visitatie vier in plaats van drie jaar les in hun hoofdinstrument. De opleiding wil daarmee de artistieke ontwikkeling van studenten blijvend stimuleren. Daarnaast is onder andere een arrangeermodule ontwikkeld voor vocale ensembles en zijn po- en vo- skills labs ontwikkeld voor het eerste jaar van het verkorte traject.

De visitatie

Het Conservatorium van Amsterdam heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 16 en 17 mei 2023 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven; het kader van de beperkte opleidingsbeoordeling (2018) is gehanteerd. Van het inloopspreekuur is geen gebruik gemaakt. De commissie heeft zich expliciet georiënteerd aan het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. Dit is met de voltallige commissie gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) de commissie.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; de commissie heeft de

benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in juli 2023 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Het ontwikkelgesprek zal in de loop van 2023 plaatsvinden. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De commissie beoordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde leerresultaten van de opleiding als voldoende. De opleiding heeft een nadrukkelijk eigen profiel, waarin de muzikale en artistieke vaardigheden van studenten als motor worden gezien voor hun pedagogisch en didactisch handelen in de beroepspraktijk. Ook de aandacht voor niet-westerse muziek is een onderscheidend aspect van de opleiding. De commissie stelt vast dat de competenties (c.q. beoogde leerresultaten) voor wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet en adequaat zijn uitgewerkt. De opleiding volgt hierin het landelijke opleidingsprofiel. De commissie constateert bovendien dat de opleiding goed is afgestemd op de beroepspraktijk. De opleiding is nadrukkelijk ingebed in de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in Amsterdam (en omstreken) en alle docenten zijn werkzaam in de brede beroepspraktijk waartoe opgeleid wordt.

Bevindingen

De opleiding heeft de ambitie een nieuwe generatie muziekdocenten op te leiden die bijdragen aan de muzikale ontwikkeling van iedereen in de samenleving. Hierbij hecht de opleiding veel waarde aan de artistieke vaardigheden van studenten, muziekdidactische kennis en vaardigheden en diversiteit en handelen vanuit een inclusief perspectief. De opleiding sluit hierin aan bij de nieuwe visie van het conservatorium, die op dit moment herijkt wordt. Belangrijke onderdelen van deze visie zijn het vertrekken vanuit een westerse perspectief en het reflecteren en co-creëren met nieuwe makers, nieuwe genres en diverse culturen. En de ambitie om het muziekonderwijs naar een hoger plan te brengen door in te zetten op nieuwe normen op het gebied van muzikale en educatieve kwaliteit.

Passend bij deze ambitie leidt de opleiding studenten op die de muzikale ontwikkeling van kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen muzikaal stimuleren, inspireren en begeleiden en hen actief aanmoedigen muziek te maken. De afgestudeerde van het Conservatorium van Amsterdam wordt opgeleid voor een gemengde beroepspraktijk: voor de combinatie van binnen- en buitenschoolse activiteiten en voor de combinatie van rollen als docent, musicus en organisator. Afgestudeerden verbinden zich als 'community artist' met maatschappelijke doelgroepen.

Daarnaast zet de afgestudeerde docent muziek zich in voor actieve muzikale participatie en draagt hij de passie voor muziek met liefde en betrokkenheid over op uiteenlopende doelgroepen in de maatschappij (inclusieve maatschappelijke missie).

De opleiding biedt studenten sinds vier jaar gedurende de gehele opleiding onderwijs aan op hun hoofdinstrument. De opleiding wil hiermee het belang van de eigen artistieke ontwikkeling van studenten voor hun educatieve praktijk benadrukken. De opleiding onderscheidt zich hierin van andere opleidingen Docent Muziek, waarin andere accenten worden gelegd. Studenten met wie de commissie gesproken heeft, herkennen dit profiel en benoemen dit ook als een van de redenen voor hun keuze voor deze opleiding. Hun artistieke ontwikkeling helpt ze hun leerlingen te inspireren en draagt bij aan het vertrouwen in het lesgeven.

De aandacht voor diversiteit en het handelen vanuit een inclusief perspectief krijgt onder andere vorm in de aandacht voor muziekpraktijken rond de wereld.

De opleiding hanteert de competenties die zijn vastgelegd in het landelijke opleidingsprofiel Docent Muziek als uitgangspunt. Dit profiel is in 2018 opnieuw vastgesteld door het landelijke

Kunstvakdocentenoverleg en gevalideerd door het werkveld. De competenties waartoe wordt opgeleid zijn:

1. artistiek competent;
2. pedagogisch en didactisch competent;
3. interpersoonlijk competent;
4. omgevingsgericht competent en;
5. kritisch reflectief en onderzoekend.

De competenties zijn uitgewerkt in indicatoren.

Afstemming werkveld en de omgeving

De verbinding met de stad is een belangrijk onderdeel van de missie van de opleiding. De opleiding ziet het als haar maatschappelijke opdracht om kunsteducatie te versterken en samenwerken aan te gaan met kunsteducatie-instellingen. De opleiding heeft daartoe samenwerkingen met diverse organisaties in Amsterdam en omgeving zoals Muziekcentrum Aslan, de Muziekschool Amsterdam, het Leerorkest, diverse scholen en maatschappelijke instellingen. Voor de stages werkt de opleiding samen met po- en vo-scholen. Ook wordt er samengewerkt met de Pabo Haarlem, de Ipabo Amsterdam en de Universitaire Pabo. Aan de basis van deze samenwerkingen met pabo's ligt het convenant tussen de pabo's en de hogescholen in Amsterdam.

De afstemming met het kunsteducatieve werkveld vindt eveneens plaats doordat docenten daarin werkzaam zijn. Docenten zijn daarnaast actief in relevante internationale netwerken. De opleiding werkt ook nauw samen met het Lectoraat Kunsteducatie, waarin docenten kunnen participeren in onderzoek. Samen met het lectoraat en andere culturele partners organiseert de opleiding symposia en professionaliseringsdagen. Tot slot kent het conservatorium een Commissie van Advies die jaarlijks spreekt over de koers en richting van het conservatorium.

Vertegenwoordigers van het werkveld hebben tijdens de visitatie veel verschillende voorbeelden aangedragen van samenwerking met de oplei-

ding. Het werkveld waardeert de aandacht in het programma voor muziekpraktijken rond de wereld. Opgemerkt is dat de opleiding qua diversiteit nog onvoldoende een afspiegeling is van Amsterdam. Ook kan deze diversiteit meer naar voren komen in de muziektheorie die in de opleiding aangeboden wordt. Hoewel de opleiding hier mee bezig is, vinden vertegenwoordigers van het werkveld het belangrijk om de opleiding hierin scherp te houden.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de beoogde leerresultaten c.q. competenties van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd zijn. Deze zijn direct ontleend aan het landelijke opleidingsprofiel en onderschreven door het werkveld. De opleiding geeft hier met een eigen profiel inkleuring aan. Dit profiel wordt gekenmerkt door de aandacht voor de artistieke ontwikkeling van studenten; de opleiding ziet muzikaliteit als de motor van het pedagogisch en didactisch handelen van studenten en als primair middel waarmee ze hun leerlingen (of studenten) kunnen inspireren. Dit profiel wordt door alle betrokkenen bij de visitatie herkend en zeer positief gewaardeerd. De opleiding heeft dit volgens de commissie ook consequent doorgevoerd in het programma.

De opleiding onderscheidt zich volgens de commissie ook met de aandacht voor niet-westerse muziek in haar profiel en het programma.

De commissie stelt vast dat de opleiding goed is afgestemd op het werkveld. De opleiding is verweven met de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in Amsterdam en omgeving en docenten zijn werkzaam in de kunsteducatie.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voor beide varianten **voldoet** aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard. De onderwijsleeromgeving van beide varianten (voltijd en verkort) stelt de studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken. Het programma is volgens de commissie, met de leerlijnen, modules en projectweken, zorgvuldig opgezet. De keuze voor competentiegericht leren past bij een opleiding docent muziek. De visie op wereldmuziek is goed uitgewerkt in het onderdeel Muziekpraktijken rond de wereld. De commissie ondersteunt de opleiding in de constatering dat in het theorieonderwijs meer aandacht kan zijn voor niet-westerse muziek. Ook de visie op de artistieke ontwikkeling van studenten en de aandacht voor het hoofdinstrument zijn zichtbaar in het programma. De commissie nodigt de opleiding uit de in gang gezette beweging naar praktijkgericht onderzoek door te zetten. De opleiding heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht. Inzake het vergroten van de diversiteit in de opleiding nodigt de commissie de opleiding uit om nog beter te kijken naar de plekken waar voorlichting gegeven wordt en waar de opleiding (meer) zichtbaar wil zijn. De stagebegeleiding van de studenten van het verkorte traject kan versterkt worden, net als de aandacht voor microteaching in het verkorte traject. Docenten zijn deskundig en betrokken en vormen samen een hecht team. Het belang van de opleiding wordt onderkend door de directie en dit is zichtbaar in de samenwerkingen binnen het conservatorium. Blijvende aandacht voor de faciliteiten voor de opleiding Docent Muziek acht de commissie daarbij belangrijk.

Bevindingen

De opleiding heeft de competenties vertaald in leerdoelen per module. De relatie tussen de modules en de competenties wordt weergegeven in een competentiematrix. Voor elke module is een modulebeschrijving opgesteld.

Voltijdvariant

De voltijdvariant van de opleiding is per semester georganiseerd in drie lesperiodes, met elk vijf lesblokken, gescheiden door projectweken. In elk studiejaar staan drie leerlijnen centraal: methodiek, musiceren en theorie. Daarnaast zijn er de projectwerken en keuzevakken.

In de leerlijn methodiek leren studenten muziekonderwijs te ontwerpen vanuit onderwijskundige vereisten en een (inclusieve) pedagogische en artistieke visie. Daarbij is in het eerste en tweede studiejaar aandacht voor muziekonderwijs in het primair onderwijs. Onderdeel van deze leerlijn is in het eerste jaar een stage (gedurende vier lesblokken) in alle drie de bouwen van het primair onderwijs.

De studenten ontwikkelen het methodische, didactische en pedagogische denken door eerst lessen te observeren bij ervaren vakleerkrachten muziek en groepsleerkrachten. Daarna ontwerpen studenten in duo's op zichzelf staande lessen en voeren ze deze uit; uiteindelijk ontwerpen zij een samenhangende lessenserie. Aan dit laatste wordt met name in het tweede studiejaar verder gewerkt. De stageopdrachten in het tweede blok hebben betrekking op luister- en bewegingsactiviteiten op muziek. In het derde blok zijn de stagelessen een voorbereiding op een door de studenten ontworpen muziekatelier (kindervoorstelling). Het derde blok sluit af met deze voorstelling in de schoolklas met de student in de rol van muzikant en uitvoerder. In het vierde lesblok ontwerpt iedere student lessen voor stages in samenwerking met een pabo-student.

Het tweede jaar is verbredend en verdiepend. Vanaf de tweede helft van het tweede jaar staat de onderbouw van het voortgezet onderwijs centraal. In het derde en vierde jaar ligt het accent binnen de methodieklessen en in de stages op de midden-/bovenbouw van het voortgezet onderwijs.

De leerlijn musiceren is gericht op het ontwikkelen van goed muzikantschap voor de educatieve praktijk, zowel binnen- als buitenschools. Deze leerlijn sluit aan bij de missie van de opleiding om studenten tot veelzijdig instrumentalist/vocalisten te ontwikkelen. In deze leerlijn ligt het accent op het hoofdinstrument; studenten volgen daartoe een vierjarig programma met lessen van een uur. Daarnaast volgen studenten een jaar gitaarlessen, een driejarig programma zangles, een bijna driejarig programma begeleidingsvaardigheden piano en een popprogramma voor het kunnen performen in bands. Voor het oefenen in koorzang en samenspel heeft de opleiding een groot koor, klein koor en een orkest voor instrumentalist. Hiermee wordt wekelijks gerepeteerd. In het derde en vierde jaar volgen studenten koor- en ensembleleiding. Dit wordt afgerond met een openbaar examenrecital 'Slag en Wimpel' waar naast de vertolking van bestaande muziek ook eigen arrangementen uitgevoerd worden.

De leerlijn theorie bestaat uit de vakken (a) onderwijskunde, (b) muziektheorie en arrangeren, (c) muziekgeschiedenis en wereldmuziek en (d) onderzoek. Het vierjarige programma Onderwijskunde is gericht op het leren werken vanuit onderwijskundige visies en het theoretisch leren onderbouwen van het onderwijs. Deze modules worden in samenhang met de modules in de leerlijn methodiek aangeboden. In het derde studiejaar is één van de modules ingericht voor het speciaal onderwijs. En in het vierde jaar ligt de nadruk op actuele vraagstukken rond inclusie en diversiteit in onderwijskunde.

Met de muziektheorievakken en arrangeren wordt vakmatig het muzikaal gehoor van studenten ontwikkelt, gaan studenten analytische vaardigheden in muzikale vormen en stijlen beheersen en leren studenten stijlbewust muziek schrijven voor een bepaalde bezetting. Deze vakken zoeken waar mogelijk aansluiting met de muziek- en onderwijspraktijk. Door bijvoorbeeld alle arrangeermodules af te sluiten met een instrumentale of vocale uitvoering van de geschreven opdrachten; hiermee krijgt de theoretische inhoud

een concreet klankresultaat. In jaar 4 vindt verdere verweving van theorie en praktijk plaats tijdens het hiervoor benoemde examen 'Slag en Wimpel'.

Het doel van de vakken muziekgeschiedenis en wereldmuziek is een brede algemene kennis te verwerven over muziekpraktijken wereldwijd. In drie studiejaar wordt deze kennis ook opgebouwd voor het examenvak Muziek en Kunst Algemeen in het vo.

In de modules op het gebied van onderzoek ontwikkelen studenten een onderzoekende houding door te leren reflecteren op hun vakgebied en kritisch te kijken naar ontwikkelingen in de muziek-educatie. Hiertoe leren studenten gedurende de opleiding (wetenschappelijke) bronnen zoeken, papers schrijven en hun ideeën te onderbouwen vanuit de literatuur. Dit mondt uit in de afstudeerpapier (zie standaard 4). Ter voorbereiding hierop schrijven studenten in het derde jaar ook een paper, waarbij ze wekelijks klassikaal begeleid worden en met nagenoeg dezelfde rubric beoordeeld worden als bij de paper in jaar 4. Onderzoeksvaardigheden worden daarnaast toegepast en verdiept in de context van modules in de leerlijnen methodiek en theorie. Dit betreft bijvoorbeeld gerichte observaties, gebruik van 'stimulated recall' methoden, gebruik van academische bronnen en het toepassen van de APA-richtlijnen.

In de gesprekken is duidelijk geworden dat de opleiding veel waarde hecht aan de kracht van schrijfvaardigheden, het opstellen en onderzoeken van een hypothese en het beschrijven van resultaten en conclusies. De vaardigheden die studenten hierbij aangeleerd krijgen, worden complexer naarmate de opleiding vordert. Er is echter ook opgemerkt dat onderzoek steeds meer een integraal onderdeel van het programma wordt en dat dit steeds meer gericht is op praktijkgericht onderzoek. Het lectoraat heeft hierbij een adviserende rol, bijvoorbeeld over welke onderzoeksmethoden in welke vakken aan bod kunnen komen.

Parallel aan de leerlijnen volgen studenten de modules Muziekpraktijken rond de wereld. In deze modules staan muziekpraktijken van over de wereld en een cultuursensitieve didactische aanpak centraal. In de musiceermodules van deze modules kunnen studenten kiezen voor Arabisch zingen, Javaanse gamelan en djembé.

Naast de modules kent de opleiding projectweken en keuzevakken. Elke periode kent een projectweek, die in de regel is verbonden aan een leerlijn of aan modules. Voorbeelden hiervan zijn een projectweek inzake muziektechnologie, de popweek met eigen bands en de CKV-studiereis/werkweek. Ook zijn er projectweken waarbij de opleiding als geheel muzikaal aan het werk is in bijvoorbeeld de introductieweek en het decemberproject dat een artistieke productie met een afsluitend concert met een interculturele invalshoek omvat. De keuzeruimte omvat 10 EC in het derde en vierde studiejaar. Studenten kunnen kiezen voor praktijkvakken (bijvoorbeeld een tweede instrument of extra wereldmuzieklessen), theorielessen of onderzoeksvakken. Dit laatste vindt plaats met modules op de Universiteit van Amsterdam. Studenten kunnen bovendien keuzevakken op het conservatorium volgen of een eigen suggestie inbrengen.

Internationalisering krijgt op verschillende manieren vorm. Dit is onderdeel van de eerdergenoemde modules Muziekpraktijken rond de wereld (waar ook geïnteresseerde buitenlandse groepen op af komen), een studiereis in het derde jaar en artist-in-residence projectweken. Bij dit laatste worden buitenlandse gasten uitgenodigd om met studenten te werken. Studenten kunnen hun muziekeducatief afstudeerproject met een buitenlandse partner uitvoeren.

Bij Muziekpraktijken rond de wereld worden ook niet westerse gastdocenten uitgenodigd. Studenten leren verschillende instrumentele vaardigheden die zij vervolgens weer inbrengen in hun stages en workshops.

Verkort traject

Het verkorte traject heeft een studielast van 240 EC. Op grond van hun vakopleiding krijgen de studenten die in dit traject instromen in de regel individuele vrijstellingen toegekend voor o.a. een aantal musiceervakken en theorievakken. Dan resteert in de regel een tweejarig traject. Er is één lesdag per week; daarnaast hebben studenten werk in het muziekonderwijs of volgen zij een stage. Studenten volgen enkele modules samen met de voltijdstudenten. De modules inzake methodiek, poppracticum, dirigeren en arrangeren volgen de studenten apart. Hiermee wil de opleiding de ruimte hebben om in te kunnen spelen op de uiteenlopende (praktijk)ervaringen van de studenten in het verkorte traject. In het verkorte traject maken studenten een keuze voor het primair onderwijs of het voorgezet onderwijs. Ze volgen drie van de vier blokken in de sector van hun voorkeur en het andere blok in de andere sector. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat dit ingegeven is door het feit dat studenten van het verkorte traject vaak al in één van deze twee sectoren werkzaam zijn. Hierover is door docenten opgemerkt dat de meeste studenten van de verkorte variant na de opleiding werkzaam blijven in de sector waarin ze al werkzaam zijn. Willen ze overstappen naar een andere sector, dan is enige bijscholing noodzakelijk.

Studenten met wie de commissie gesproken heeft, waarderen de breedte van de opleiding. Tweedejaars (verkort) hebben opgemerkt dat zij in hun tweede jaar hun eigen toolkit meer kunnen overzien en ook kunnen zien dat ze deze in meerdere gebieden kunnen toepassen.

Alumni zijn, zo bleek tijdens de visitatie, zeer positief over de keuzemogelijkheden in het programma en de ruimte om daarmee hun eigen richting te kiezen (dit geldt met name voor de voltijdvariant). Ook het onderdeel Muziekpraktijken rond de wereld wordt gewaardeerd; zonder dit onderdeel waren alumni naar eigen zeggen niet in aanraking gekomen met deze muziekstromingen. Alumni van de voltijdvariant waarderen de stages en de begeleiding daarbij. Alumni van de verkorte variant hebben dit anders ervaren; zij

geven minder stagelessen en hebben ook minder bezoek van hun stagebegeleider gehad (mede door corona).

Alumni hadden graag wat vaker het thema ondernemerschap behandeld gezien in hun opleiding. Alumni vinden het positief dat de opleiding voornemens is meer aandacht te besteden aan spel en bewegen in het onderwijs. Alumni vinden dat hun onderzoekend vermogen een belangrijk fundament is van hun visie als docent. In de dagelijkse praktijk passen zij dit vermogen ook toe.

Onderwijsleeromgeving

De opleiding gaat uit van competentiegericht leren. Dit betekent dat studenten kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd leren toepassen in realistische beroeps- en studietaken, die complexer worden naarmate ze vorderen in de opleiding. De competenties worden verworven in een toenemende mate van zelfstandigheid. Het leren in de (gesimuleerde) beroepspraktijk is een belangrijk onderdeel van het competentiegericht onderwijs. Dit krijgt vorm met de stages op scholen en in het buitenschoolse werkkterrein. Daar geven studenten les, verzorgen ze workshops en musiceren ze met diverse doelgroepen. Ook zijn de musiceervormen in de opleiding (koor, popbands en ensembles) een afspiegeling van die in de praktijk. Studenten maken arrangementen voor een specifieke doelgroep en verzorgen tijdens de opleiding podiumpresentaties met publiek.

De opleiding maakt gebruik van verschillende werkvormen zoals koor en ensemble, intervisie en reflectiegesprekken, tutorschap, projecten, presentaties, skills lab, practica, meester-gezel, instrumentale/vocale groepsles, werkgroepen en colleges.

De opleiding werkt momenteel aan de verdere ontwikkeling van een stagereflectie-systeem op 'Kaltura'. Studenten kunnen hier filmpjes uploaden die door hun docenten bekeken worden en van feedback voorzien worden. In de

methodieklessen van beide varianten wordt dit al toegepast; daarbij observeren de studenten als groep de opnames. Dit dient ook als een soort intervisiemoment.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, waarderen de ruimte in het programma om hun eigen keuzes te maken en hun eigen profiel te creëren. De opleiding is hierin flexibel en denkt met hen mee. Opgemerkt is dat de keuzemogelijkheden ook kunnen leiden tot hebberigheid, het aangaan van extra uitdagingen en meer doen dan nodig is. Voor studenten van het verkorte traject maakt het studeren in deeltijd, naast veelal een drukke baan en dergelijke, dat zij wel druk kunnen ervaren.

De studenten zijn ook zeer te spreken over de sfeer op de opleiding, zo bleek tijdens de visitatie. De studieleider, docenten en medestudenten staan dicht bij de student. Ze waarderen daarnaast het samenwerken met hun medestudenten. Studenten hebben aangegeven dat de diversiteit in de opleiding vergroot dient te worden.

Instroom

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Studenten worden geselecteerd op geschiktheid voor de opleiding met een toelatingsexamen. Dit bestaat uit: a) praktijktoelating (groeps-gewijze muziekdidactische opdracht, voorspelen op het eigen instrument en voorzingen om de geschiktheid van de stem te onderzoeken); b) theorietoelating (solfège, muzikaal gehoor en algemene muziekleer) en c) een motivatiebrief met een motivatiegesprek waarin de kandidaat zichzelf presenteert middels twee filmpjes die de bredere muzikale kwaliteiten van de kandidaat weer geven.

Na de vorige visitatie heeft de opleiding ook een korte les met een instrumentale of vocale hoofdvakdocent toegevoegd aan het toelatingsexamen. Hiermee wil de opleiding de muzikale leerpotentie van studenten onderzoeken.

Het toelatingsexamen van de verkorte variant bestaat uit a) een praktijktoelating (groepsgebonden muziekdidactische opdracht) b) individueel zingen en c) een motivatiebrief en een motivatiegesprek. De examencommissie kent uiteindelijk individuele vrijstellingen toe aan de instromende studenten van dit traject.

Studenten van beide varianten worden beoordeeld door een commissie bestaande uit de studieleider en een methodiekdocent, aangevuld met een theorie docent, onderwijskundige of instrumentaal of vocaal docent. Studenten worden via de website geïnformeerd over de beoordelingsprocedure en -criteria.

Personeel

De opleiding kent een vast team van docenten en een groep gastdocenten. De opleiding beschikt over 13,5 fte. Alle docenten hebben ervaring in de pedagogische en/of muzikale praktijk. Nagenoeg alle vaste docenten op het gebied van methodiek, onderwijskunde en muziektheorie zijn universitair geschoold of voeren een hbo-mastertitel. Twee docenten zijn gepromoveerd en een docent heeft een internationale masteropleiding gevolgd. Gastdocenten uit cultureel diverse muziekpraktijken worden ingezet bij het skills lab, de interculturele leerlijn en de projecten. Voor de vocale en instrumentale vakken wordt samengewerkt met de klassiek-, jazz- en popafdeling van het conservatorium.

De AHK biedt docenten professionalisering op het gebied van de basis- en seniorkwalificatie examinering, intervisietrajecten en korte cursussen of workshops op thema's als diversiteit en inclusie, sociale veiligheid of studentenwelzijn. Daarnaast worden inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd waar docenten met elkaar kennis en ervaring kunnen uitwisselen. Ook kunnen docenten de cursus Docenten in Gesprek en de Basiskwalificatie didactische bekwaamheid volgen en is een management development programma gestart. Het conservatorium organiseert sinds kort het CvA Teachers Café, waar docenten op een laagdrempelige manier met elkaar van

gedachten kunnen wisselen over thema's als toetsing of de sociale impact van de kunsten. Drie docenten hebben een BKE-traject gevolgd en één docent een SKE-traject.

Docenten bezoeken (internationale) conferenties en delen daar ook kennis met presentaties. Ook publiceren docenten in journals of boeken. Een aantal docenten is betrokken bij het lectoraat.

De opleiding organiseert jaarlijks vakinhoudelijke studiedagen, vaak in de vorm van meerdaagse bijeenkomsten. Daarnaast vindt drie keer per jaar teamoverleg plaats en nemen docenten deel aan zogenaamde expertiseteams. Deze teams zijn, zo bleek tijdens de visitatie, ingericht om het gesprek over de inhoudelijke samenhang in het programma blijvend te voeren. De docenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn hier zeer positief over.

De docenten met wie de commissie gesproken heeft, hebben allemaal een gemengde praktijk. Naast hun werkzaamheden voor de opleiding zijn ze bijvoorbeeld werkzaam bij de andere opleidingen van het conservatorium, andere hogescholen, in het voortgezet onderwijs, als muzikant of bij een muziekschool. Docenten zijn desgevraagd het meest enthousiast over de brede oriëntatie en interesse en nieuwsgierige houding van hun studenten. De docenten ervaren bovendien dat kunsteducatie binnen het conservatorium op de agenda staat. Docenten hebben tot slot aangegeven dat in het onderwijs op het gebied van muziektheorie meer aandacht kan zijn voor niet-westerse muziek.

Studenten en alumni met wie de commissie gesproken heeft, vinden hun docenten en de studieleider zeer toegankelijk en benaderbaar.

Faciliteiten en begeleiding

De opleiding wordt uitgevoerd op de locatie van het conservatorium in Amsterdam. Daar staan vier concertzalen, een theaterzaal, ongeveer 100 leskamers van diverse grootte en diverse isolatiegraden, twee opnamestudio's met verbindingen

naar de zalen, een mediatheek en 60 studieruimtes ter beschikking. De opleiding heeft hiernaast een eigen lokaal voor groepsworkshops zoals methodieklessen, theorielessen en instrumentale groepslessen. Studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat meer faciliteiten voor de opleiding welkom zijn. Zo zitten zowel de kluisjes voor gitaren als de studieruimtes snel vol en zijn er weinig eigen oefenruimtes beschikbaar. Ook vinden studenten het popinstrumentarium te beperkt.

Studenten worden begeleid door de studieleider, de studieloopbaanbegeleiders, de studentendecaan en hun docenten. Door de beperkte omvang van de opleiding hebben docenten zicht op de studenten en kunnen zij individuele wensen of behoeftes van studenten tijdig opmerken. Docenten hebben een signalerende functie bij de studievoortgang. De studieleider voert in voorkomende gevallen gesprekken met studenten, geeft voorlichting en adviseert bij keuzes en studieproblemen. De studieleider is ook het eerste aanspreekpunt voor studenten als er een probleem of uitdaging is en kan studenten doorverwijzen naar de studentendecaan. In overleg met de studentendecaan, de studieloopbaanbegeleider en de studieleider wordt gekeken wat de student nodig heeft om weer optimaal te kunnen functioneren. De studieloopbaanbegeleiders ondersteunen de studenten op het gebied van studievaardigheden. Zij organiseren ontmoetingen met de eerstejaars zodat eventuele uitdagingen al vroegtijdig gesignaleerd kunnen worden.

Aan het einde van het studiejaar vinden met alle studenten individuele voortgangsgesprekken plaats in een commissie van twee docenten. Het conservatorium kent vertrouwenspersonen. Daarnaast is er aandacht voor blessurepreventie en stressreductie. Studenten kunnen daarvoor onder andere een beroep doen op een fysiotherapeut en een mensendiecktherapeut.

Studenten hebben, zo bleek tijdens de visitatie, verschillende ervaringen inzake de stagebegeleiding door zowel de opleiding als op de stageplek.

Vanuit de opleiding worden studenten twee keer per jaar bezocht door een externe docent. Hoewel studenten de objectiviteit van een externe docent inzien, zijn ze ook van mening dat er meer contact kan zijn met de opleiding. In het verkorte traject is het in het primair onderwijs niet gebruikelijk, zo bleek tijdens de visitatie, dat een docent van de opleiding langs komt op de stageplek/werkplek. Studenten bespreken hun ervaringen tijdens de methodiekles aan de hand van videomateriaal dat gezamenlijk geanalyseerd wordt. Studenten van het verkorte traject zouden (net als de voltijdstudenten) graag beginnen met het meekijken bij de les van een docent muziek en het geven van lessen aan elkaar.

Studenten zijn op verschillende manieren betrokken bij de kwaliteitszorg. Zo wordt er twee keer per jaar overleg georganiseerd tussen de jaarlaag en de studieleider. De resultaten hiervan worden verspreid in de nieuwsbrief van de opleiding, waarbij ook aangegeven wordt hoe de feedback wordt opgepakt. Ook worden vakevaluaties gehouden en ervaren studenten korte lijnen met de studieleider en studievoortgangcoördinatoren. Studenten hebben opgemerkt dat niet alle docenten even veel aandacht besteden aan het reflecteren op de gegeven lessen.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van het programma waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de beoogde leerresultaten (de competenties). De competenties zijn per onderdeel passend vertaald in leerdoelen. En in de modulebeschrijvingen wordt expliciet gemaakt aan welke competentie studenten werken.

De commissie heeft waardering voor de zorgvuldige opzet van het programma met leerlijnen, modules en projectweken. Dit draagt bij aan de samenhang in het programma. Ook vindt de commissie de keuze voor competentiegericht leren een goede; dit past bij een opleiding docent muziek. De opleiding biedt studenten een enorm

rijk aanbod en studenten maken daar gretig gebruik van.

De visie op wereldmuziek is goed uitgewerkt in het onderdeel Muziekpraktijken rond de wereld, dat gedurende de hele opleiding een belangrijke plek inneemt. Tijdens de lesbezoeken heeft de commissie de waardevolle combinatie van non-verbale didactiek en wereldmuziek ervaren. De commissie sluit zich aan bij de constatering van docenten tijdens de visitatie, dat in het theorie-onderwijs meer aandacht dient te zijn voor niet-westerse muziek.

Ook de visie op de artistieke ontwikkeling van studenten en de aandacht voor het hoofdinstrument is zichtbaar in het programma middels de wekelijkse les op het hoofdinstrument gedurende de gehele opleiding.

De commissie juicht de verdere ontwikkeling van de onderzoekslijn toe. De commissie waardeert de zorgvuldige afwegingen die de opleiding hierin maakt en de heldere structuur met herhalingsmomenten die het onderzoeksonderwijs nu kenmerkt.

Hoewel de studiedruk volgens de commissie best hoog is, wordt dit niet altijd zo door studenten ervaren, bleek tijdens de visitatie. Studenten en alumni met wie de commissie gesproken heeft, benutten alle mogelijkheden om zich te verdiepen en te verbreden en nemen daardoor vaak extra uitdagingen aan. De studiedruk lijkt vooral te ontstaan bij een aantal toetsperiodes (zie ook standaard 3).

De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen. De opleiding heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht en communiceert hier transparant over via de website. Inzake het vergroten van de diversiteit in de opleiding en het toelatingsbeleid nodigt de commissie de opleiding uit om nog beter te kijken naar de plekken waar voorlichting gegeven wordt en waar de opleiding (meer) zichtbaar wil zijn.

De commissie heeft tijdens de visitatie een hecht team ontmoet, waarin ruimte is voor het gesprek over de verdere doorontwikkeling van de opleiding. De docenten zijn zeer betrokken bij hun studenten; dit wordt door studenten met wie de commissie gesproken heeft ook zo ervaren. De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is voldoende expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding en docenten zijn zelf actief in de brede beroepspraktijk waartoe zij opleiden. De inrichting van expertisegroepen om de samenhang tussen vakken en samenwerking tussen docenten te versterken, wordt door de betrokken docenten gewaardeerd.

Inzake de begeleiding van studenten is het de commissie opgevallen dat de studenten van het verkorte traject behoefte hebben aan meer stagebegeleiding vanuit de opleiding. Ook zouden ze graag wat meer aandacht zien voor microteaching.

Studenten zijn actief betrokken bij de kwaliteitszorg van de opleiding en voelen zich, zo bleek tijdens de visitatie, gehoord door de opleiding. Daarnaast is in de gevoerde gesprekken de ontwikkelgerichte houding van management en docenten opgevallen; men is zich bewust van de ontwikkelpunten en deze worden voortvarend opgepakt.

Inzake de positie van de opleiding in het conservatorium vindt de commissie het bemoedigend dat deze steeds sterker wordt. De commissie moedigt het conservatorium aan dit door te zetten en daarbij ook aandacht te blijven besteden aan voldoende adequate faciliteiten voor studenten van de bacheloropleiding docent muziek.

De commissie heeft tijdens de visitatie op verschillende lagen van de opleiding een cultuur van verbinding en samenwerking waargenomen. Dit betreft bijvoorbeeld de verbinding in het programma tussen leerlijnen en modules, de verbinding in het didactische concept tussen het artistieke en het pedagogische en didactische, de

verbinding binnen het conservatorium, de verbinding tussen de opleiding en de stad, de verbinding tussen studenten en docenten en de verbinding met het lokale en het internationale (bijvoorbeeld wereldmuziek).

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voor beide varianten **voldoet** aan deze standaard.

3. Toetsing

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Het toetsbeleid van de hogeschool en daarvan afgeleid het toetsbeleid van de opleiding is leidend. De competenties vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Passend bij het competentiegerichte onderwijs is ook de toetsing competentiegericht. Dit betekent dat (gesimuleerde) praktijksituaties een belangrijke rol hebben in de toetsing. Middels het vierogenprincipe, het gebruik van beoordelingscriteria en rubrics en het gebruik van formatieve en summatieve toetsing bewaakt de opleiding de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. De commissie raadt de opleiding aan kalibratie inzake toetsing en beoordeling meer structureel vorm te geven. De examencommissie geeft op adequate wijze vorm aan haar taak om de kwaliteit van toetsen te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding.

Bevindingen

Het toetsbeleid van de hogeschool en het onderwijs- en examenreglement van het conservatorium zijn leidend voor het toetsbeleid en het toetsprogramma van de opleiding. Het toetsbeleidsplan van de opleiding omvat de visie op toetsing, de toetskaders en het toetsprogramma.

Passend bij de competentiegerichte visie op leren, legt de opleiding in haar visie op toetsing de nadruk op competentiegericht toetsen. Dit betekent onder andere dat er een sterke relatie gelegd wordt met de beroepspraktijk en dat studenten zoveel mogelijk taken uitvoeren in een (gesimuleerde) beroepscontext. Ook betekent dit dat er groei is van kleinere naar grotere en complexere beroepstaken waarin een appel wordt gedaan op steeds meer en complexere competenties. De opleiding hanteert hierbij een combinatie van formatief en summatief toetsen.

Studenten krijgen formatieve feedback en forward van docenten, tutors en peers op de voortgang van hun competentieontwikkeling. Dit vindt bijvoorbeeld plaats tijdens de lessen in het hoofdinstrument, zanglessen of stages en kan mondeling of schriftelijk zijn. Peer feedback wordt onder andere ingezet bij stages, de CKV-lessenserie en het pianopracticum. Daarbij geven studenten elkaar feedback op de doceervaardigheden. Hiernaast reflecteren studenten ook op hun

eigen prestaties en ontwikkeling aan de hand van vooraf gestelde criteria of de competenties.

Summatieve toetsing krijgt in de leerlijnen verschillend vorm. In de leerlijn methodiek bestaat dit uit praktijktoetsing van beroepsvaardigheden aan de hand van observatieformulieren (stage) en beroepsproducten (bijvoorbeeld lessenseries en het muzikeducatief afstudeerproject). In de leerlijn musiceren wordt getoetst middels praktijkexamens en in de leerlijn theorie met mondelinge en schriftelijke tentamens, essays, werkstukken en papers.

De opleiding wil summatief en formatief toetsen combineren. Daartoe wordt nu geëxperimenteerd bij het hoofdvakinstrument (waaronder zang) waarbij een diagnostische, formatieve toets plaats vindt in januari van het studiejaar waardoor zowel docenten als studenten inzicht krijgen in de voortgang van de muzikale vorderingen. In mei/juni van datzelfde jaar (in jaar 1, 2 en 3) vindt vervolgens nog een summatief examen plaats.

De opleiding onderzoekt momenteel of peer-feedback kan worden toegepast in de theorievakken en de musicervakken. Daarnaast wil de opleiding aan de eindjaarlijkse individuele voorgangsgesprekken met de studenten van studiejaar 1 t/m 3 een self-assessment te koppelen, waarin studenten reflecteren op hun competentieontwikkeling. Inzake dit laatste hebben

studenten desgevraagd tijdens de visitatie opgemerkt dat zij al vaak reflecteren op hun eigen ontwikkeling en dat deze reflectie bijvoorbeeld bij de stage onderdeel is van hun beoordeling.

Om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing te borgen, zijn de beoordelingscriteria afgeleid van de leerdoelen (en de competenties), sluiten de toetsvormen aan bij de competenties die studenten ontwikkelen, wordt gebruik gemaakt van vooraf vastgestelde beoordelingscriteria (of rubrics) en worden praktijkexamens beoordeeld door minimaal twee docenten. Bij de beoordeling van de stage in het voortgezet onderwijs heeft de stagebegeleider een adviserende rol.

Bij de eindpresentatie van het afstuderen (zie standaard 4) zijn externe examinatoren betrokken. De opleiding stelt daaraan een aantal eisen. Zo mogen externe examinatoren niet recent nog aan het conservatorium verbonden zijn geweest, geen intensieve (werk)relaties onderhouden met betrokken docenten of studieleders en geen lesgegeven hebben aan de studenten die de commissie beoordeelt. Er worden jaarlijkse bijeenkomsten georganiseerd voor voorzitters van commissies der examinatoren (die de eindpresentatie beoordelen, zie standaard 4).

Studenten worden aan het begin van de module geïnformeerd over de leerdoelen en de wijze waarop deze getoetst en beoordeeld worden.

Studenten met wie de commissie gesproken heeft, vinden het prettig dat de instrumentale toetsing in het zesde blok plaats vindt. Dit biedt ook veel tijd om te repeteren. Ook waarderen studenten het dat bij de praktische examens ook gekeken wordt naar hun persoonlijke groei en vooruitgang. En dat ze bij veel vakken tijdens de lessen formatieve feedback krijgen van hun docenten. In het tweede jaar kan de toetsing wat meer verspreid worden; met name de tentamenperioden in februari en aan het einde van het jaar worden als heel druk ervaren.

Hoewel studenten de rubrics helder vinden, hebben ze aangegeven dat ze hierdoor wel een meer holistische beoordeling missen.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van toetsing en het eindniveau van de opleiding, en voor het toekennen van individuele vrijstellingen. De examencommissie is verantwoordelijk voor alle opleidingen van het conservatorium en bestaat uit negen leden. De examencommissie vergadert circa vijf keer per jaar en legt verantwoording af via een jaarverslag. De examencommissie belegt jaarlijks instructiebijeenkomsten voor voorzitters van commissie der examinatoren (beoordeling van het afstuderen) waarin het proces rond de examens en commissieberaadslagen besproken worden. Ook worden jaarlijks steekproefsgewijs praktijk-(eind-)examens gevisiteerd. Examencommissieleden bezoeken hierbij examens van andere afdelingen. De examencommissie kiest daarnaast elk jaar een ander onderdeel van het toets- en examenproces om steekproefsgewijs te bestuderen: zo zijn afgelopen jaren studentendossiers en feedback bekeken en worden dit studiejaar verschillende reguliere toetsvormen bekeken. Tijdens de visitatie is daarover opgemerkt dat dit jaar ook papers en raamwerkplannen bekeken zullen worden.

Van de examencommissie zijn drie leden BKE-geschoold, twee leden volgen momenteel een BKE-traject, een lid is SKE-geschoold en een lid volgt een SKE-traject. De hogeschool organiseert jaarlijks een studiemiddag voor alle examencommissies.

De commissie heeft tijdens de visitatie met vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken. Daarbij is duidelijk geworden dat de examencommissie naast het bezoeken van eindexamens en het bekijken van dossiers ook inzet op het bezoeken van theorievakken en stages. Examencommissieleden die de praktijkexamens bezoeken, bekijken van tevoren ook het door de student opgestelde paper. Op basis van deze steekproeven worden bijvoorbeeld protocollen

verbeterd en aangescherpt. Ook vindt er na een bezoek aan een praktisch eindexamen altijd een terugkoppeling plaats naar de betrokken voorzitter van de commissie.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten c.q. competenties hanteert. De toetsing is gebaseerd op de visie op toetsen en het toetsbeleid van de opleiding (en van de hogeschool). De toetsing sluit aan bij het competentiegerichte onderwijs waar de opleiding voor staat. De opleiding maakt daarbij een goed onderscheid tussen formatief en summatief toetsen.

De toetsvormen zijn gevarieerd en passend voor de leerlijnen. De commissie heeft enkele toetsen bestudeerd en constateert dat de kwaliteit daarvan degelijk is. De opleiding maakt gebruik van degelijke beoordelingsformulieren en rubrics. De commissie is wel van mening dat de rubrics een wat meer holistisch karakter mogen krijgen.

De opleiding neemt voldoende maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie

van de toetsing en beoordeling te borgen. Zo is het toetsbeleid van de opleiding leidend, wordt er gebruik gemaakt van beoordelingscriteria en/of rubrics, worden bij praktijkexamens twee examinatoren ingezet en is er aandacht voor scholing van examinatoren en examencommissie. De eisen die de opleiding stelt aan de externe examinatoren zijn adequaat.

De examencommissie borgt adequaat dat de leeruitkomsten c.q. competenties door individuele studenten worden gerealiseerd. De examencommissie bezoekt daartoe onder andere steekproefsgewijs (eind) examens en onderzoekt elk jaar een ander onderdeel van de toetsing in de opleiding.

Het is de commissie opgevallen dat kalibratie (anders dan bij een beoordeling door meerdere docenten) nog niet structureel georganiseerd wordt. Zij raadt de opleiding dan ook aan dit op te pakken.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voor beide varianten **voldoet** aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Dit wordt vastgesteld in het afstuderen in het vierde jaar van de voltijdvariant en in het tweede jaar van de verkorte variant. Voor beide varianten heeft de opleiding een degelijk en zeer vergelijkbaar afstudeerproces ingericht waarin studenten werken aan een paper, een muziekeducatief project (voor de verkorte variant een raamleerplan), een reflectieverslag en een eindpresentatie. De commissie heeft 15 dossiers bestudeerd en stelt vast dat deze een goed niveau laten zien dat past bij een bacheloropleiding Docent Muziek. De bestudeerde papers zijn door hun eenvormigheid wellicht wat minder origineel maar zijn van goede kwaliteit en relevant voor de beroepspraktijk. De opleiding geeft ook goede en genuanceerde feedback aan studenten op de verschillende onderdelen van het afstuderen. De commissie vraagt zich daarbij af of de gebruikte rubric voldoende ruimte biedt voor een holistische beoordeling van de student. De commissie raadt de opleiding aan de paper en het muziekeducatief project meer aan elkaar te koppelen. Op basis van de bestudeerde documenten en de gevoerde gesprekken, stelt de commissie vast dat de opleiding erin slaagt docenten muziek op te leiden die hun eigen pad weten te creëren in de brede beroepspraktijk.

Bevindingen

De voltijdvariant van de opleiding wordt afgerond met:

- het schrijven van een paper met een muziekeducatief onderwerp;
- Het ontwerpen en uitvoeren van een muziekeducatief afstudeerproject;
- het geven van een openbare eindpresentatie over het muziekeducatief afstudeerproject;
- het schrijven van een reflectieverslag over alle vier de opleidingsjaren.

In de paper ligt het accent op het objectief, systematisch en kritisch schrijven over onderwerpen binnen muziekeducatie en op het doen van aanbevelingen aan de praktijk op basis van theoretisch onderbouwde bevindingen. Studenten geven een pitch over hun muziekeducatief afstudeerproject en op basis daarvan wordt een begeleidende docent aan hen gekoppeld, zo bleek tijdens de visitatie.

De verkorte variant van de opleiding wordt afgerond met:

- het schrijven van een paper met een muziekeducatief onderwerp;
- het ontwerpen van een raamleerplan (veelal voor het eigen onderwijs);

- het schrijven van een reflectieverslag over alle twee de opleidingsjaren;
- het geven van een eindpresentatie over hun visie op het muziekonderwijs.

De paper en het muziekeducatief project (of raamleerplan in het verkorte traject) worden beoordeeld door twee docenten. Het reflectieverslag wordt beoordeeld door een methodiek- of onderwijskundedocent. De student wordt opgeroepen voor de eindpresentatie als alle modules met een voldoende zijn afgesloten en wanneer de overige drie onderdelen van het afstuderen compleet en voldoende zijn beoordeeld. De eindpresentatie omvat een openbare presentatie van de student over het muziekeducatief project. De student wordt beoordeeld door een commissie van drie examinatoren (twee docenten en de studieleider) met een externe uit het werkveld. Studenten worden op elk onderdeel beoordeeld aan de hand van beoordelingscriteria die onderdeel zijn van de hiertoe opgestelde handleiding.

In het zelfevaluatie-rapport verwijst de opleiding naar de recent gehouden KunstenMonitor en een eigen enquête onder alumni. Uit beide onderzoeken blijkt dat afgestudeerden werkzaam zijn in het vakgebied waartoe ze zijn opgeleid: docent

muziek. Afgestudeerden zijn werkzaam in het brede werkveld, van primair en voortgezet onderwijs, het speciaal basisonderwijs, het hbo tot muziekscholen en buitenschoolse muziekeducatie. Afgestudeerden combineren banen en zijn ook vaak werkzaam als scheppend/uitvoerend kunstenaar.

De opleiding onderhoudt contact met haar alumni middels presentaties, concerten en events van de opleiding, een Facebookpagina, een WhatsAppgroep en persoonlijke contacten. Alumni worden ook als gastdocent bij de opleiding betrokken.

Alumni met wie de commissie gesproken heeft (van beide varianten), waarderen de breedte van de opleiding en voelen zich goed voorbereid op de beroepspraktijk. Ook heeft de opleiding hen de mogelijkheid geboden zich te specialiseren in hun eigen interessegebied en de alumni een sterk netwerk gegeven. Alumni van het verkorte traject hebben daarbij opgemerkt dat de opleiding hen ook op artistiek gebied veel gebracht heeft, ondanks dat het verkorte traject meer op de pedagogische en didactische aspecten gericht was.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding een degelijk afstudeerproces heeft ingericht. Hierin is, zoals ook eerder opgemerkt, het specifieke profiel van de opleiding met de aandacht voor de artistieke ontwikkeling van studenten als motor voor de pedagogische en didactische ontwikkeling, zichtbaar.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie dossiers van vijftien studenten bestudeerd. Op basis van de bestudeerde dossiers en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat het bachelor eindniveau gerealiseerd wordt.

Het is de commissie opgevallen dat de bestudeerde papers vrij eenvormig c.q. geformatteerd zijn. Door deze formattering vindt de commissie de bestudeerde papers minder origineel. Studenten maken in hun paper gebruik van relevante bronnen, zowel nationaal als internationaal. De bestudeerde papers zijn ook relevant voor de beroepspraktijk.

De commissie stelt vast dat de opleiding kwalitatief goede feedback geeft aan studenten op de verschillende onderdelen van het afstuderen. Ook is de feedback verzorgd en genuanceerd. De commissie vraagt zich daarbij wel af of met behulp van de rubric er voldoende ruimte is voor een holistische beoordeling van de student.

De commissie is van mening dat de paper en het muziekeducatief project meer aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Dit past volgens de commissie ook bij de beweging richting praktijkgericht onderzoek die de opleiding in gang gezet heeft (zie standaard 2).

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voor beide varianten **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Commissie

R.R. (Raoul) Aalst van, voorzitter

Raoul van Aalst is organisatiekundige en filosoof. Hij zit met regelmaat visitaties voor.

drs G. (Gudrun) Beckmann

Tot 2021 hoofd van de masteropleiding Kunsteducatie, een joint degree van NHL Stenden en Hanzehogeschool; uitgevoerd bij Academie Minerva te Groningen en lid van de onderzoeksgroep kunsteducatie bij het Kenniscentrum Kunst en Samenleving/Hanzehogeschool Groningen

Th. (Thomas) Geudens

Thomas Geudens is Coördinator Educatieve master Muziek en Podiumkunsten en Coördinator vakdidactiek klassikale vakken muziek en groepsmusiceren bij LUCA School of Arts

P. (Pim) Müller, student-lid

Pim Müller studeerde in september 2022 af aan de opleiding B Docent Muziek van Zuyd Hogeschool. Hij is zelfstandig gevestigd muziekdocent.

De commissie werd bijgestaan door drs. Titia Busing, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

Dinsdag 16 mei 2023

Tijdschema	Gespreksgroepen
12.00 - 13.15	Besloten voorbereidingsbespreking auditpanel incl lunch
13:15 - 14.00	Kennismaking ODM en eerste gesprek met Directie / Studieleider
14.00 - 15.00	Docenten
15.00 - 16.00	Studenten
16:00 - 16:10	Pauze
16.10 - 16.40	Lesbezoeken en rondleiding faciliteiten Solfège Onderwijskunde
16:45 - 17.30	Alumni en werkveldvertegenwoordigers
Vanaf 17.30	Besloten nabespreking auditpanel

Woensdag 17 mei 2023

Tijdschema	Gespreksgroepen
10.00 -11.00	Bezoek workshop Darbuka
Terugreizen Hyperion - CvA	
12.00 - 12.45	Studieleiding, programmacoördinatie, onderzoek
12:45 -13:15	Lunch en bestuderen documenten
13.30 -14.00	Lesbezoeken Directie/slagtechniek Jazzharmonie
14:00 - 14.15	
14:15 - 15.10	Masterclass koor en Micropole
15.20 - 15.50	Toetsbeleid
15.50 - 17.00	Intern overleg commissie
17.00 - 17.15	Directie / Studieleiding
17.30	Openbare feedback Voor alle geïnteresseerden

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Opleidingsprofielen-kunstvakdocentenopleidingen
- Procedure toelatingsexamen Docent Muziek
- Informatie toelating theorie ODM
- Studiegids odm voltijd
- Studiegids odm verk opl (2)
- Instructie over het online toelatingsexamen theorie ODM (1)
- Competentiematrix
- Stagedossier vo
- Voorbeeld theorieuitslag
- Criteria toelating praktijk 2022 (1)
- Muziekpraktijken rond de wereld - print 1.3 (1)
- Handleiding afstudeerproject voltijds
- Afstudeerdokument verkorte traject
- Toetsbeleidsplan ODM
- Toetsmatrix odm
- 22-23 ODM 4 Module ensembleleiding 2
- 2223_ODM_VO_stagedossier
- Afsluiting jr 4 instrumentaal
- Afsluiting jr 4 vocaal
- Factsheet Docent Muziek verkort NSE 2022 NL
- Factsheet Docent Muziek voltijd NSE 2022 NL
- Format modulebeschrijving
- Modulebeschrijving community music
- Nadere-Regeling-OER-CvA-per-21042022_def
- OER_CvA_2022-2023_NL_def
- PO1 methodiek stage
- Rubrics Pianopracticum
- Tabellenboek Docent Muziek 2021
- Tabellenboek Docent Muziek 2022
- Afstudeerdossiers van 15 studenten